

Mojca Ramšak

VALVASORJEVA NAGRADA DR. GORAZDU MAKAROVIČU

12. 10. 1995 so na zborovanju slovenskih muzealcev v Idriji podelili Valvasorjevo nagrado dr. Gorazdu Makaroviču, znanstvenemu svetovalcu in kustosu za ljudsko umetnost v Slovenskem etnografskem muzeju v Ljubljani.

Gorazd Makarovič je leta 1960 diplomiral iz umetnostne zgodovine na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Leta 1958 se je zaposlil v Slovenskem etnografskem muzeju kot preparator, od leta 1961 pa je deloval kot konservator. Od leta 1964 je kustos za ljudsko umetnost, od leta 1976 muzejski svetovalec. Leta 1965 je doktoriral iz umetnostne zgodovine. Ukvarja se z ljudsko umetnostjo, zgodovino kulture in odnosom prebivalstva do kulture od naselitve do II. svetovne vojne ter z antropološkimi razsežnostmi pri pojmovanju časa. Kot kustos je pripravil razstave o slovenskem ljudskem slikarstvu (*Ljudsko slikarstvo*, Ljubljana 1963; *Razstava slovenske nabožne ljudske umetnosti*, Gorica 1969) in kiparstvu (*Slovensko ljudsko kiparstvo*, Ljubljana 1969), kamniti ljudski plastiki na Krasu, slikarstvu na panjskih končnicah (*Poslikane panjske končnice*, Ljubljana 1962; *Slikarstvo na panjskih končnicah*, Ljubljana 1967; *Beehive Paintings from Slovenia*, London 1983), o kiču (*Kič=Kitsch*, Ljubljana 1971), cvetličnih motivih v oblikovanju za kmetije (*Cvetlice v ljudski umetnosti: motivi v oblikovanju za kmetije*, Ljubljana 1973) in sintetično razstavo o slovenski ljudski umetnosti (*Slovenska ljudska umetnost: likovna umetnost na kmetijah; Slovenaško narodno slikarstvo i vajarstvo*, Ljubljana 1979). Leta 1981 je napisal pregled slovenske ljudske umetnosti (*Slovenska ljudska umetnost: zgodovina likovne umetnosti na kmetijah*), v katerem je zgodovinsko orisal likovno okrasje in posamezne prvine kmečkih likovnih zvrsti. V delu zagovarja tezo, da umetnost opredeljuje poraba. Pisal je še o zgodnjerednjeveški prehrani alpskih Slovanov in kuhinjski opremi v 17. in 19. stoletju, o slikarijah na pročeljih čebeljih panjev (*Koroške poslikane čelnice čebeljih panjev*, Celovec 1984), slikah na steklo, o votivih (*Votivi*, Ljubljana 1991), o pomenih ljudske umetnosti v življenju agrarnega prebivalstva in viteški stanovanjski opremi. Leta 1995 je izdal knjigo *Slovenci in čas*, sedaj pa pripravlja še knjigo o ženskah v Sloveniji.

Člani komisije za podeljevanje Valvasorjeve nagrade so zapisali, da spada dr. Gorazd Makarovič med muzealce, za katere so značilne zgledno urejene zbirke, smotro postavljene razstave in obsežna strokovna bibliografija. V vseh letih, kar deluje v Slovenskem etnografskem muzeju, se je zavzemal za načrtno pridobivanje predmetov in dokumentiranje gradiva, predvsem s področja ljudske umetnosti. Bogate zbirke te umetnosti so tudi po njegovi zaslugi primerljive z gradivom v vodilnih evropskih etnografskih muzejih. Gorazd Makarovič je pri svojem delu ustvaril posebno metodologijo, s pomočjo katere je na novo definiral pojem in pomen ljudske umetnosti. Pokazal je tudi velik posluš za pričevalnost na videz obrobni pojavov v slovenski zgodovini in kulturi, kot so problem kiča, stanovanjska kultura višjih plasti prebivalstva v srednjem veku, problematika ljudske prehrane itd.

Njegovo obsežno znanstveno in strokovno delo priča o neizčrpnem znanstvenem erosu in predanosti etnologiji.

Ob otvoritvi razstave Slovenska ljudska umetnost. Slovenski etnografski muzej Ljubljana, 21. 12. 1979.
Foto: Boštjan Nučič.
Iz fototeke SEM.

Slovensko etnološko društvo se pridružuje čestitkam in nagrajencu želi še veliko ustvarjalnosti in uspeha pri nadaljnjih projektih.